

Požari robnih centara koji su se u zadnjih nekoliko godina učestalo javljali na području Osijeka, posljedica su loših građevinskih projekata u kojima se nisu poštovali zakoni struke u pogledu zaštite od požara. Ipak, pojedinci su dokaz da ima i onih koji su zainteresirani za unaprijeđenje sigurnosti

IMA I DOBRIH PRIMJERA

Tekst: Boris Banjan, dipl.ing.

U svibnju i lipnju ove godine u Osijeku su se dogodile veće prirodne nesreće koje su uznemirile stanovnike, a žurnim službama i komunalnim tvrtkama stvorile puno posla. Prvo nas je okupalo nekoliko vrlo jakih pljuskova s rekordnim količinama padalina, a onda je jedne noći početkom lipnja, u naletu jake ciklone, zapadni vjetar pokidao i srušio sve što nije bilo dovoljno stabilno. Po gradskim ulicama i parkovima padali su cijeli drvoredi, a grane su prekrile ceste, pješačke zone, javne površine i privatne okućnice. Nerealne prizore izazvao je i kaos koji ostao nakon oluje u Strossmayerovoj ulici i okolnim naseljima. S jedne peterokatnice vjetar je otkinuo pokrovni lim duljine pedesetak i širine dvadeset metara. Zgužvao je neke njegove dijelove koji su popadali po krovovima i dvorištima privatnih kuća u blizini. Bilo je tu i po nekoliko tona teških, kao papir zgužvanih, limova. O silini oluje puno govori i činjenica da su zajedno s limovima prema istoku letjele i betonske kape dimnjaka teške i više od 100 kilograma. Neke su završile na susjednim krovovima, a neke su pale u dvorišta. U blizini tog mjesta srušio se i veliki samostojeći zid površine cca 200 m². Prava je sreća da je prilikom njegovog rušenja stradalo samo nekoliko automobila i garaža. Poslije svega, zaista možemo biti sretni da je sve završilo s materijalnom štetom. No svakako najveću glavobolju zadala nam je najava moguće poplave na prostoru Baranje, ali i grada Osijeka. Danima je rasla psihoza oko najavljivane poplave, a obrambene pripreme bile su opsežne i iscrpljujuće. Srećom, nasipi su izdržali, a mi smo iskusniji za jednu nesreću.

Noć prije oluje dogodio nam se i požar na robnoj kući BILLA u čijem gašenju su sudjelovali i dobrovoljni vatrogasci jer se u početku činilo da se požar proširio na veći dio unutrašnjosti. Srećom to se nije dogodilo, ali dim koji se razvio iz požara četiri rashladne vitrine upropastio je interijer. Zbog dima je morala biti uništena i sva roba koja se našla na policama što je samo povećalo ionako veliku materijalnu štetu. I evo, dok pišem ove redove robni centar se renovira punim intenzitetom. Vlasnici su odlučili promijeniti ne samo dizajn unutrašnjosti, već i bitno povećati sigurnost od požara. Već sam pisao o problemima tehničke zaštite objekta koji su doveli do višestrukog uvećanja materijalne štete. U objektu nije bio postavljen sustav za odvođenje dima i topline. Staklena stijena sa istočne strane nije imala dijelove koji se mogu otvoriti zbog izdimljavanja prostora, a objekt je bio zaključan tako da su vatrogasci morali rezati ulazna vrata kako bi ušli u objekt.

POVEĆANJE SIGURNOSTI

Sada je situacija posve drukčija. Na krovu objekta je projektirana i izvedena instalacija za odvođenje dima i topline. Na staklenoj stijeni sa istočne strane ugrađene su pokretne staklene stijene čije otvaranje regulira vatrodajna centrala. S južne strane objekta prorezani su otvori na zidu čije je otvaranje također vezano uz vatrodajavu. Cijeli objekt podijeljen je u nekoliko požarnih sektora, a povećana je vatrootpornost požarnih sektora na 120 minuta. Betonski stupovi koji ujedno nose i električne vodiče kao i plastične cijevi za odvodnju oborinskih voda također su obloženi gipsanim pločama. Prilikom aktiviranja javljača požara vatrodajna centrala regulira i otvaranje glavnog ulaza što će sigurno bitno utjecati na brzinu uvođenja vatrogasnih mlazova u objekt. Inače, u objektu su zamijenjene instalacije, struje, vode, plina, kanalizacije, oborinske vode i dr. Ovaj primjer pokazuje

U robnoj kući dim je uništio interijer, a potom i svu robu koja se nalazila na policama napravivši veliku materijalnu štetu

Renoviranje centra donijelo je izmjene, ne samo u izgledu unutrašnjosti, već i u povećanju sigurnosti. Tako je, između ostalog, ugrađena instalacija za odvođenje dima i topline (gore), a ugrađene su i staklene stijene čije otvaranje regulira vatrodiojavna centrala (desno)

i drugima da se isplati ulagati u zaštitu jer se na taj način izbjegavaju, ne samo enormne materijalne štete, već i neugodnosti zbog mogućeg ozljeđivanja kupaca, radnika, ali i pripadnika žurnih službi.

Volio bih kad bih ovakvih primjera mogao nabrojati više, budući da smo zadnjih godina imali nekoliko velikih požara, ne samo robnih centara nego i drugih javnih i stambenih objekata. Međutim, ostali investitori ne samo da nisu bitno promijenili integralnu sigurnost objekata nakon velikih požara, nego su neki od njih situaciju učinili još nepodnošljivijom.

ODGOVORNOST STRUKE

U cijeloj toj priči zapravo nema nevinih. To se svakako odnosi i na nas koji predstavljamo zainteresiranu stranku u otklanjanju nedostataka. Ne trudimo se dovoljno prosvijetliti vlasnike, ali i progovoriti nešto i o projektiranju i provođenju nadzora. Projektanti, na primjer, kod projektiranja mjera zaštite od požara najčešće ne konzultiraju vatrogasce pa mjere koje su napisane kod primjene projektantskih smjernica poput TRVB 100 i 138 N, a odnose se na obvezno savjetovanje s nadležnom vatrogasnom službom kod planiranja rasporeda ulaza za vatrogasce u objekt završavaju tako da se, primjerice, FAKTOR VATROGASNE POSTROJBE iz jedne od navedenih smjernica izračunava tako da se predvidi vrijeme potrebno za dolazak nadležne vatrogasne postrojbe, a u vrijeme se ne uračunava i vrijeme

potrebno za uvođenje vatrogasnih mlaznica u objekt u koji se najčešće mora provaljivati. S takvom nedosljednom primjenom projektantskih smjernica pogoduje se investitoru, a zapravo se umanjuje mogućnost adekvatne zaštite opožarenog objekta. Nedovoljna prisutnost vatrogasaca prilikom planiranja izgradnje, projektiranja, izgradnje i održavanja objekata u velikoj mjeri utječe na sigurnost objekata i ljudi. U našoj vatrogasnoj postrojbi uveli smo praksu „pružanja ruke“, vlasnicima i korisnicima objekata. Odlazimo kod odgovornih osoba, nudimo suradnju na tragu povećanja zaštite i sigurnosti od požara. Sa zainteresiranima organiziramo vježbe evakuacije i spašavanja, gašenja požara, osposobljavanja zaposlenih za uporabu aparata za početno gašenje požara, usklađivanje postupaka između zaposlenih i predstavnika žurnih službi kod nastanka nesreće i dr. Složenije objekte „dubinski snimamo“, te nakon toga izrađujemo planove gašenja požara. S projek-

tantima to ide teže. To je zatvorena grupa pojedinaca s kojom je teško raspravljati o pristupu rješavanja pojedinih problema iz domene zaštite.

Možda je prigoda spomenuti sada pokojnog doajena projektiranja iz područja zaštite od požara kojemu nikada nije bilo teško surađivati sa svim zainteresiranima za unaprijeđenje sigurnosti. To je gospodin Dragutin Sekulić, magistar strojarских znanosti. Živio je i radio u Osijeku i Slavoniji, ali bio je nadaleko poznat projektant te poznavatelj tehničkih sustava iz područja zaštite od požara. Svi koji smo s njim povremeno surađivali ponešto smo „pokupili“, od njega. U svom bogatom i plodnom radu na području zaštite ostavio nam je puno vlastitih tehničkih zapisa, a filozofiju zaštite opisao na sasvim novi način. Svijet je promatrao kao potencijalnu energiju i kroz takav pogled dizajnirao tehničke sustave. I vatrogastvo je puno izgubilo njegovim odlaskom. I da njegov ispraćaj bude nešto sasvim posebno, u vrijeme sahrane imali smo eksploziju, a zatim i požar na velikom distributivnom centru HEP-a u Ernestinovu. S Dragutinom u mislima pristupali smo ovoj potencijalnoj opasnosti na njegov način.

Hrabro i oprezno.